

ผลของการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อความคาดหวังในความสามารถของตนเอง
ความคาดหวังในผลลัพธ์และพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
ของเกษตรกร อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

รพีพร สุวรรณวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย

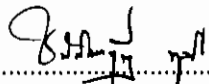
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

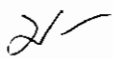
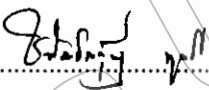
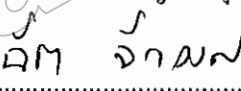
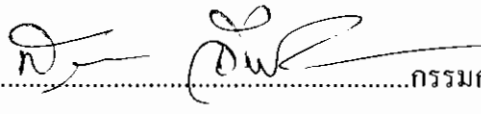
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ รพีพร สุวรรณวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

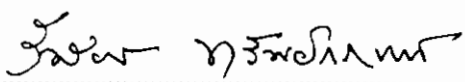

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญชิตาคุษฎี ทูลศิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา จันทวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(แพทย์หญิงมาลิณี บุญรัตพันธุ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญชิตาคุษฎี ทูลศิริ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา จันทวงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จันทรประเสริฐ)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัย ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)
วันที่ 6 เดือน กันยายน พ.ศ.2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญชิตาคุณฤ ฑุลศิริ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ ประสบการณ์ และกำลังใจในการทำ วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้มาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดระยอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอบ้านค่าย เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอบ้านค่าย เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยบ้านหนองพะวา เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย บ้านชากบก อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลชากบก และอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลบางบุตรรวมทั้ง ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและการสนับสนุนให้การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการ ทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนา ความรู้และเพิ่มพูนทักษะด้านการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการทำงานด้านการพยาบาล อาชีวอนามัยและขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาการพยาบาลอาชีวอนามัยและสาขา การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับ นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อจำเริญ คุณแม่รัตนา สุวรรณวงศ์ และทุกคนในครอบครัวที่ เป็นกำลังใจ ให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวง จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

รพีพร สุวรรณวงศ์

4792218: สาขาวิชา: การพยาบาลอาชีวอนามัย; พย.ม. (การพยาบาลอาชีวอนามัย)

คำสำคัญ: การส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง/ ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง/
ความคาดหวังในผลลัพธ์/ พฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช/
เกษตรกร

รพีพร สุวรรณวงศ์: ผลของการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อความคาดหวังใน
ความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์ และพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี
กำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง (EFFECT OF SELF-EFFICACY PROMOTION
ON EFFICACY- EXPECTATION, OUTCOME EXPECTATION AND PESTICIDE POISONING
PREVENTIVE BEHAVIOR OF AGRICULTURISTS IN BANKHAI DISTRICT, RAYONG
PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ชาญชัยคุชฎี พูลศิริ, ป.ร.ด., จันทนา จันทวงศ์, ส.ด. 148 หน้า.
ปี พ.ศ. 2553.

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาผลของการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของ
ตนเองต่อความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์และพฤติกรรมการป้องกัน
อันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่
เกษตรกรที่ทำหน้าที่ฉีดพ่นสารเคมี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และ กลุ่มควบคุม
จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ซึ่งได้แก่ คู่มือกิจกรรมการ
ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง คู่มือการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และ
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปและแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมิน
ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความคาดหวังในผลลัพธ์และพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจาก
การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2553
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ
Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง
เกษตรกรกลุ่มทดลอง มีความคาดหวังในความสามารถของตนเองระดับปานกลาง ($M = 2.37, SD = 2.53$)
เพิ่มขึ้นเป็นระดับสูง ($M = 3.42, SD = 3.70$) ความคาดหวังในผลลัพธ์ระดับปานกลาง ($M = 2.57, SD = 1.66$)
เพิ่มขึ้นเป็นระดับสูง ($M = 3.54, SD = 2.91$) และพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัด
ศัตรูพืชระดับปานกลาง ($M = 2.30, SD = 0.19$) เพิ่มขึ้นเป็นระดับดี ($M = 3.52, SD = 0.21$) เมื่อเปรียบเทียบ
ระหว่างกลุ่มพบว่า เกษตรกรกลุ่มทดลองมีความคาดหวังในความสามารถของตนเอง ความคาดหวังใน
ผลลัพธ์และพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถนำรูปแบบการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้กับเกษตรกรกลุ่มอื่นและพื้นที่อื่น
ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องต่อไป

47922183: MAJOR: OCCUPATIONAL HEALTH NURSING; M.N.S. (OCCUPATIONAL HEALTH NURSING)

KEYWORDS: SELF - EFFICACY PROMOTION/ EFFICACY- EXPECTATION/ OUTCOME/ PESTICIDE POISONING PREVENTIVE BEHAVIOR/ AGRICULTURISTS.

RAPEEPORN SUWANNAWONG: EFFECT OF SELF- EFFICACY PROMOTION ON EFFICACY- EXPECTATION, OUTCOME EXPECTATION AND PESTICIDE POISONING PREVENTIVE BEHAVIOR OF AGRICULTURISTS IN BANKHAT DISTRICT, RAYONG PROVINCE. ADVISORS COMMITTEE: CHANANDCHIDADUSSADEE TOONSIRI, Ph.D., CHANTANA CHANTAWONG, Ph.D., 148 P. 2010.

The purpose of this quasi-experimental study was to examine the effect of self-efficacy promotion on efficacy-expectation, outcome expectation and pesticide poisoning preventive behavior of agriculturists in Bankhai district, Rayong province. The samples were 60 pesticide spraying agriculturists. They were divided so that 30 of them were in the experimental group provided with self-efficacy promotion and 30 of them were in the control group. The experimental instruments consisted of the self-efficacy promotion handbook to protect pesticide poisoning. The research instruments were the demographic questionnaire, perceived efficacy- expectation, outcome expectation and pesticide poisoning preventive behavior of agriculturists questionnaires. Data collection was undertaken from December 2009 until January 2010. Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and independent t – test.

The results of the study revealed that the agriculturists in the experimental group provided with the self-efficacy promotion had a moderate level of efficacy-expectation ($M = 2.37, SD = 2.53$) and increased to a high level ($M = 3.42, SD = 3.70$) had a moderate level of outcome expectation ($M = 2.57, SD = 1.66$) and increased to a high level ($M = 3.54, SD = 2.91$) and pesticide poisoning preventive behavior was at a moderate level ($M = 2.30, SD = 0.19$) and increased to a good level ($M = 3.52, SD = 0.21$). And there were significant differences at the .05 level between agriculturists in the experimental group and those in the control group in the efficacy-expectation, outcome expectation and pesticide poisoning preventive behavior, in which the mean scores of the experimental group were higher than those of the control group. Further it is suggested the self-efficacy promotion program of this study can be applied to spraying agriculturists in the other crops having similar characteristics so that good pesticide poisoning preventive behavior is performed.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและตัวตั้งของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความรู้เกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช.....	12
พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช....	27
แนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง.....	39
การส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการป้องกันอันตราย	
จากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
รูปแบบการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	66
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	74
4 ผลการวิจัย	75
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	75
ส่วนที่ 2 ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันอันตรายจาก การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ความคาดหวังในผลลัพธ์ของการป้องกันอันตราย จากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและพฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากการใช้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	79
ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในความสามารถ ของตนเองในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชความคาดหวัง ในผลลัพธ์ของการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและ พฤติกรรมในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	95
5 สรุป วิเคราะห์และอภิปรายผล.....	98
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้.....	103
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	104
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก	116
ภาคผนวก ข	118
ภาคผนวก ค	130
ภาคผนวก ง	146
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	148

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4-1 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา.....	76
4-2 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม สถานภาพ ของเกษตรกร ชนิดของพืชที่ปลูก รายได้ครอบครัวต่อเดือน ระยะเวลาที่ใช้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช.....	77
4-3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	79
4-4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคาดหวังในผลลัพธ์ของการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	85
4-5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	90
4-6 เปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	95
4-7 เปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในผลลัพธ์ของการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	96
4-8 เปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	97

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2-1 โครงสร้างสำคัญของทฤษฎีความสามารถของตนเอง.....	40
2-2 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในความสามารถของตนเอง และความ คาดหวังในผลของการกระทำที่มีผลต่อการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคล....	41
3-1 รูปแบบการวิจัยและแบบแผนการทดลอง.....	55
3-2 ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	60
3-3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	73